

דף ה'

ואם היה מומחה לרבים דן יחיד ואר"נ כגון אני וכן אר"ח כגון אני יחיד⁶⁶. ואמר רב נחמן כגון אני דן דיני ממונות ביחדי. וכן אמר רבי חייא כגון אני דן דיני ממונות ביחדי⁶⁷. והגמרא הסתפקה האם הם אמרו כגון אני שלמדתי שמועות דינים מרבתי. וסברתי, אני יודע להוסיף וליישב טעמים מדעתי. וקבלתי רשות, מריש גלותא דן דיני ממונות ביחדי. אבל אם לא קיבל רשות דיניו אינו דין, והדין חוזר לגמרי. או שאף על גב שלא קיבל רשות דינו דין? ומביאה הגמרא ראייה מהמעשה במר זוטרא בנו של רב נחמן שדן דין יחדי וטעה, ובא לפני רב יוסף. ואמר לו אם קיבלוך עליהם⁶⁸ לא תשלם, ואם לא⁶⁹ לך ושלם. אבל הדין אינו חוזר ומכאן ראייה שגם אם לא קיבל רשות דינו דין.

רב אמר מי שרוצה לדון דין, ואי יטעה יהיה פטור יקבל רשות מבית ריש גלותא. וכיון שירד לדון ברשות אינו משלם. וכן אמר שמואל שיקבל רשות מבית ריש גלותא.

פשוט שנטילת רשות מועילה מבבל הדבר פשוט שנטילת רשות מועילה מכאן לכאן, לבבל ומארץ ישראל לא⁷⁰ מבית ריש גלותא של בבל לדון דין בבבל. ומשם לשם, מנשיא של ארץ ישראל לדון בארץ ישראל. וגם נטילת רשות מכאן, מריש גלותא מועילה לשם, לדון בארץ ישראל. מפני שראשי גלויות שבבבל נקראים 'שבט', לשון שררה⁷⁰. והנשיאים שבארץ ישראל נקראים מחוקק, שררה מועטת⁷¹. וכמו ששנינו בברייתא: "לא יסור שבט מיהודה" אלו ראשי גלויות שבבבל, שרודים את ישראל בשבט, שיש להם כח ורשות מאת מלכי פרס, "ומחקק מדין

65 מהכתוב (ויקרא יט) "בצדק תשפוט", וסבר אין כאן עירוב פרשיות. רש"י.

66 ויכול לכופף את האדם בעל כרחו שאם כשקבלו עליו אפי' שאינו מומחה. ומכאן שסתם ג' יכולין לדון את האדם בעל כרחו כשאינו רוצה לבא לב"ד, שהרי ג' הם במקום יחיד מומחה ואפי' ב' דנים את האדם בע"כ אלא שנק' בית דין חצוף. ומה ששנינו, זה בורר לו אחד וזה בורר לו אחד ומשמע מדעתו הוא כשאומר לא אדון לפני זה אלא לפני זה. אבל אם אמר שלא יבא כלל לב"ד או אם לווה ואינו רוצה לדון כלל בעירו כופים אותו ודנים אותו בעל כרחו. תוס'.

67 ומה ששנינו במסכת אבות אל תהי' דן יחיד שאין דן יחיד אלא אחד הקב"ה היא עצה טובה שלא יטעה. ומה שא' כגון אנא כו' כלומר שיכול לדון ולא שהיה דן, או שהיה רגיל היה בדינים ואין לחוש שמא יטעה. תוס'.

68 אם קבלוך עליהם לגמרי לילך אחריו אם לדין אם לטעות ולא יתבעוך. רש"י.

69 רש"י מפרש לא קבלו טעותך עליהם, שאמרו לך דיינת לך דין תורה. תוס' הקשו אם כן מה דייקו מכאן דהרי אפילו לא גמיר וסביר מה שעשה עשוי וישלם מביתו. כמו שמוכח לקמן ממה שהקשו לרבי אבהו מדן את הדין. והעמידו בדקבלה עליויה, ומדובר בשאינו מומחה שהרי שנינו בסיפא ואם היה מומחה לרבים פטור. לכן נראה ואי לא שלא קבלוך עליהם כלל. תוס'.

70 ויש להם רשות להפקיר, שהפקר בית דין הפקר. רש"י.

71 משמע ששבט עדיף, ואומר ר"ת שמה שאמרו דברק מקום שנהגו אבל מבבל לא"י כיון דאנן כייפינן להו עבדינן כוותייהו הוא בדבר של דיסור והיתר שבני א"י חכמים יותר דאירא דא"י מחכים. אבל לענין הפקעת ממון להפטר שהפקר בית דין הפקר בני בבל שנקראו שבט שרודין את העם במקל עדיפים. משום דראש גולה בא מבית דוד מזכרים ונשיא שבא"י מנקבות. תוס'.

רַגְלֵיוֹ אֵלֹהֵי בְנֵי בְנוֹי שֶׁל הַלֵּל, הַנְּשִׂאִים מְזַרְעוּ שֶׁל הַלֵּל, שֶׁמִּלְמַדִּים תּוֹרָה בְּרַבִּים.
 וְרִשּׁוֹת מֵאִי לִבְבֵל אֵינָה מוֹעִילָה אִלְמָל מִסְתַּפְקֶת הַגְּמְרָא, מֵהָ הַדִּין אִם קִיבֵל רִשּׁוֹת
 לִבְבֵל מֵהַנְּשִׂא בִּארְץ־יִשְׂרָאֵל הָאֵם יִכּוֹל לְדוֹן בְּבִבְלָא?
 וּמֵבִיָּאָה הַגְּמְרָא רֵאִיָּה מִמָּה שֶׁרְבָה בֵּר חֲנָה⁷² דִּן דִּין בְּבִבְלָא, וְטַעְהָ. וְכִשְׁבָא לֵארוּץ
 יִשְׂרָאֵל לְפָנֵי רַבִּי חֵיָּא אִמְרֵ לּוֹ, אִם קִיבֵלוּךְ עֲלֵיהֶם לֹא תִשְׁלַם, וְאִי לֹא לְךָ וְשִׁלְמָא.
 וְהָרִי רַבָּה בֵּר חֲנָה קִיבֵל רִשּׁוֹת מֵרַבִּי הַנְּשִׂא בִּארְץ־יִשְׂרָאֵל וְרֵאִיָּה שֶׁקִּבְלַת רִשּׁוֹת
 מִשָּׁם אֵינָה מוֹעִילָה לְכַאן.

רַבָּה בְּרַ"ה א' לְדַבֵּי רִישׁ גְּלוּתָא דְּבָרִים בַּעֲלָמָא וְשׁוֹאֲלַת הַגְּמְרָא הָאֵם קִבְלַת רִשּׁוֹת מִשָּׁם
 וְקִבְלַת רִשּׁוֹת לְעִירוֹת הָעוֹמְדוֹת עַל הַגְּבוּלִים אֵינָה מוֹעִילָה לְכַאן?. הָרִי כִשְׁרַבָּה בֵּר רַב
 הוֹנָא רַב עִם אַנְשֵׁי בֵּית רִישׁ גְּלוּתָא אִמְרֵ לְהֶם לֹא מִמְכָּם קִיבְלַתִּי רִשּׁוֹת לְדוֹן וְאִינִי
 כְּפוּף לְכֶם. אִנִּי קִבְלַתִּי רִשּׁוֹת מֵאַבְי מוּרִי, וְאַבְי מוּרִי מֵרַב⁷³, וְרַב מֵרַבִּי חֵיָּא, וְרַבִּי
 חֵיָּא מֵרַבִּי!. וְאוֹמְרַת הַגְּמְרָא שֶׁהוּא אִמְרֵ לְהֶם דְּבָרִים בַּעֲלָמָא. וְכִיּוֹן שֶׁקִּבְלַת רִשּׁוֹת
 מֵהַנְּשִׂא שֶׁל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל אֵינָה מוֹעִילָה לְבִבְלָא מְדוּעָ הוּא הִיא צְרִיךְ לִיטוֹל רִשּׁוֹת?.
 וְאוֹמְרַת הַגְּמְרָא לְעִירוֹת הָעוֹמְדוֹת עַל הַגְּבוּלִים, הַנְּמַשְׁכוֹת אַחַר אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל.

כְּשֶׁרַמִּי ב"ח יֵרֵד לְבִבְלָא רַבִּי א' יוֹרָה וּמַהִי הַרִשּׁוֹת שֶׁרְבָה בֵּר חֲנָה קִיבְלָא?. כֹּאשֶׁר רַבָּה בֵּר
 יוֹרָה יֵדִין יֵדִין יֵתִיר בְּכוֹרוֹת יֵתִיר חֲנָה יֵרֵד לְבִבְלָא רַבִּי חֵיָּא אִמְרֵ לְרַבִּי, בֵּן אַחֵי יוֹרָה
 לְבִבְלָא יוֹרָה יוֹרָה, הָאֵם יוֹרָה אִיסוּר וְהִיתֵר?, וְאִמְרֵ לְהֶם רַבִּי יוֹרָה⁷⁴. יֵדִין?, בְּרִשּׁוֹת
 וַיִּפְטֹר מִלְּשָׁלְמָא, וְאִמְרֵ לְהֶם יֵדִין. יֵתִיר בְּכוֹרוֹת?, יֵרָאָה בְּבַכּוֹר אִם הוּא מוֹם קְבוּעַ
 וַיִּתִּירֵנוּ לְשׁוֹחֲטוֹ⁷⁵, וְאִמְרֵ לְהֶם יֵתִיר. וְכֹאשֶׁר רַב יֵרֵד לְבִבְלָא רַבִּי חֵיָּא אִמְרֵ לְרַבִּי בֵּן
 אַחֹתִי יוֹרָה לְבִבְלָא, יוֹרָה?, וְאִמְרֵ לְהֶם יוֹרָה, יֵדִין?, וְאִמְרֵ לְהֶם יֵדִין, יֵתִיר בְּכוֹרוֹת?,
 וְאִמְרֵ לּוֹ רַבִּי אֵל יֵתִיר. וְשׁוֹאֲלַת הַגְּמְרָא מְדוּעָ רַבִּי חֵיָּא קִרָּא לְרַבָּה בֵּר חֲנָה בֵּן אַחֵי,
 וְלְרַב קִרָּא בֵּן אַחֹתִי?,

אֵיבּוֹ וְחֲנָה וְשִׁילָא וּמֵרְתָא וְרַבִּי חֵיָּא וְאִין לּוֹמֵר שֶׁכֶּךָ הִיא מַעֲשָׂה. שֶׁהָרִי שְׁנִינּוּ שְׂאִיבּוֹ,
 כּוֹלֵם בְּנֵי אַבָּא ב"א כְּרִסְלָא מְכַפְרִי אֵבּוֹ שֶׁל רַב, וְחֲנָה, אֵבּוֹ שֶׁל רַבָּה בֵּר חֲנָה, וְשִׁילָא,
 וּמֵרְתָא, וְרַבִּי חֵיָּא, כּוֹלֵם הָיוּ בְּנֵי אַבָּא בֵּר אַחָא כְּרִסְלָא מְכַפְרִי. וְאוֹמְרַת הַגְּמְרָא
 שֶׁרַב הִיא גַּם בֵּן אַחֵי וְגַם בֵּן אַחֹתוֹ שֶׁל רַבִּי חֵיָּא. וְרַבָּה בֵּר חֲנָה הִיא בֵּן אַחֵי וְלֹא
 בֵּן אַחֹתוֹ. אוֹ שְׁנֵאמַר שֶׁרַבִּי חֵיָּא קִרָּא לְרַב בֵּן אַחֹתִי עַל שֵׁם חֲכַמְתּוֹ הַרְבֵּה, כְּמוֹ

72 גּוֹרִיסִים רַבָּה בֵּר חֲנָה שֶׁהָרִי רַבָּה בֵּר בֵּר חֲנָה הִיא בֵּן בְּנּוֹ שֶׁל חֲנָה וְכַאן מִשְׁמַע שֶׁהִיא בֵּן אַחֵי שֶׁל ר' חֵיָּא הִיא
 וְחֲנָה הִיא אַחֵי שֶׁל ר' חֵיָּא. אֲבָל רַבָּה בֵּר בֵּר חֲנָה בְּכָל הַש"ס הִיא בִּימֵי ר' יוֹחָנָן וְהִיא בֵּן בְּנּוֹ שֶׁל חֲנָה. וַי"מ דְּשֶׁם
 אֵבּוֹ בֵּר חֲנָה וְלֹא יֵתִכֵן. תּוֹס'.

73 שְׂמִי שִׁישׁ לּוֹ רִשּׁוֹת יִכּוֹל לִיתֵן רִשּׁוֹת כְּמָה שֶׁמִּצְוִינוּ לְעִנֵּן דִּינֵי קְנִסוֹת דְּמִי שֶׁהוּא סְמוּךְ יִכּוֹל לְסַמוּךְ וְלִתֵּן רִשּׁוֹת
 לְדוֹן דִּינֵי קְנִסוֹת, כְּמָה שֶׁא' בְּרַם זְכוּר אוֹתוֹ הָאִישׁ לְטוֹב שֶׁאֵלְמָלָא הוּא בְּטָלוֹ דִּינֵי קְנִסוֹת. וְרַבִּי חֵיָּא הוֹצִיךְ לִיטוֹל
 רִשּׁוֹת מֵרַבִּי בְּשִׁבְלֵי רַבָּה בֵּר חֲנָה וְרַב שְׁמַא הִיא בְּעִירוֹ שֶׁל רַבִּי, וּבְעִירוֹ לֹא הִיא רִשְׂאֵי אָדָם לִיתֵן רִשּׁוֹת אֵלָא רַבִּי.
 אֲבָל אִין סְבָרָא לּוֹמֵר שֶׁרַבָּה בֵּר הוֹנָא הִיא בִּימֵי רַבִּי. תּוֹס'

74 וְלִקְמָן הַקְּשׁוֹ אִי גַמְרִיר לְמָה לִּיהָ רִשּׁוֹתָא בְּהוֹרָאָה?. רַש"י.

75 שְׁבִימֵי רַבִּי שֶׁהִיא אַחֵרִי הַחוּרְבָן אִין לְבַכּוֹר תִּקְנָה עַד שִׁיפּוֹל בּוֹ מוֹם. רַש"י.

שכתוב במשלי "אמר לחכמה אחתי את".

רבי א' לרב אל יתיר בכורות לחלק ורבי אמר לרב אל יתיר בכורות, לא מפני שלא היה כבוד לרבה ב"ח חכם שהרי אמרו שרב היה חכם ביותר. ולא משום

שלא היה בקי במומי בהמה, שהרי רב אמר שמונה עשר חדשים גדלתי אצל רועה בהמה לידע איזה מום קבוע ואיזה מום עובר!. אלא כדי לחלק כבוד לרבה בר חנה⁷⁶. או שנאמר שרבי אמר שרב לא יתיר בכורות משום זה עצמו. משום מה שרב אמר שגדל שמונה עשר חדשים אצל רועה בהמה והיה בקי ביותר במומים. והוא יתיר מום שאינו ניכר לרבים שהוא מום. ויאמרו במום דומה שרב התיר כי האי גוונא ויבואו להתיר לשחוט בכור שיש בו מום עובר.

תלמיד אל יורה אלא אם כן נטל רשות מרבו משום מעשה שהיה שואלת הגמרא מדוע רבי היה צריך לומר יורה?, אם הוא למד את ההלכות מרבו למה לו ליטול

רשות?⁷⁷ ואומרת הגמרא משום משום מעשה שהיה. כמה ששנינו בברייתא, שרבי הלך למקום אחד וראה בני אדם שמגבלים עיסותיהם בטומאה, ולא הקפידו לטהר את הכלים. ואמרו לו תלמיד אחד בא לכאן, והורה לנו שמי בצעים, אגם מים, אין מכשירים לקבל טומאה, ואנו לשים ממי בצעים. והוא דרש להם שמי ביצים אינם מכשירים והם טעו וחשבו שאמר להם שמי בצעים לא מכשירים⁷⁸. וטעו גם במה ששנינו במשנה, מי 'קרמיון' ומי 'פיגה', נהרות של אגמים⁷⁹ פסולין למי חטאת, מפני שהן מי ביצים. וסברו שכמו שהם פסולים למי חטאת אינם מכשירים. ובאמת שם שהם פסולים לחטאת מפני שלומדים מהכתוב "וְנָתַן עָלָיו מִים חַיִּים אֶל כָּלִי" שמי חטאת צריכים להיות 'מים חיים' אבל כל מים שהם מכשירים לקבל טומאה. ושנינו שבאותה שעה גזרו שתלמיד לא יורה אלא אם כן נטל רשות מרבו⁸⁰.

תלמיד אל יורה הלכה במקום רבו אא"כ רחוק ג' פרסאות כשתנחום בנו של רבי אמי בא למקום ששמו 'התר' דרש להם שמותר ללתות חטים בפסח. לשרות

מעט במים רותחים ולכותשם מיד.⁸¹ ואמרו לו הרי רבי מני דמן צור נמצא כאן, ושנינו בברייתא תלמיד אל יורה הלכה במקום רבו, אלא אם כן היה רחוק ממנו

76 כדי שינהגו בו בניי בכל כבוד, הניח לו חשיבות זו, אבל ברב היו נוהגים כבוד בלאו הכי. רש"י.

77 לא תירצו שצריך רשות כדי להפטר משום שכדי להפטר לא היה צריך ליטול רשות בשנים, בהוראות ובדין שדי באחד מהם.. תוס'.

78 ר"ת מפרש שהם סברו שמה שאמר מי ביצים הוא מי ביצים כמו שכתוב באיוב "היגאה גמא בלי בצה" וטעו בין ביצים לביצים. תוס'.

79 תוס' שואלים שבפ' המוכר את הספינה משמע שהם נהרות "ועל נהרות יכוננה" אלו ד' נהרות ירדן ירמוך קרמיון ופיגה. ואר"ת שהם נהרות ופסולים למי חטאת שאין מימיהם צלולים ועפר וטיט מעורב בהם, שהיא חציצה בין מים לכלים וכתוב "מים חיים אל כלי". תוס'.

80 וכשרבו נותן לו רשות בודק בו שיהא לשונו פתוח, והשומעים לא יטעו. רש"י.

81 ולא חוששים לחימוץ והואיל וכותשן מיד. רש"י.

שלוש פרסאות כנגד מחנה ישראל⁸² 83!. ואמר להם לא ידעתי שהוא נמצא כאן.
עוד מביאה הגמרא מעשה⁸⁴, ברבי חייה ראה אדם שעמד בבית הקברות⁸⁵, ואמר
לו האם אינך בן איש פלוני כהן?. ואמר לו כן, אביו של אותו אדם היה גבה עינים
ונתן עיניו בגרושה, ונשאה וממנה נולדתי ואני חלל.

קבלת רשות למחצה מועילה קבלת הדבר פשוט שמי שקיבל רשות למחצה, כגון רב,
רשת על תנאי מועילה שקיבל רשות לדון ולא קיבל רשות להתיר בכורות
רשאי לדון, שהרי רבי אמר שהוא ידון. ומה הדין בעל תנאי, כגון שקיבל רשות
לדון עד שנה או עד שנתים ולא יותר. האם יש לו רשות לדון בתוך הזמן או לא?
ומביאה הגמרא ראייה ממה שאמר רבי יוחנן לרב שמן לרב שמן, כשירד לבבל,
הרי אתה ברשותנו, נתונה לך רשות לדון, עד שתבא אצלנו.

שמואל א' שנים שדנו דיניהם דין רב נחמן ישב ואמר את דברי שמואל, שנים שדנו⁸⁶
אלא שנקרא ב"ד חצוף דיניהם דין אלא שנקרא בית דין חצוף. והקשה
רבא לרב נחמן ממה ששנינו בפרק זה בורר אפילו שנים מזכין או שנים
מחייבין ואחד אומר איני יודע יוסיפו הדיינין. מפני שהאומר איני יודע הוא כמי
שאינו ונמצא שאין בית דין של שלשה אלא רק שנים. ואפילו אם בגמר דין די
בשנים בתחילת הדין צריך שיהיו שלשה. ואם נאמר כשמואל יהיו כשנים שדנו
שדינם דין? אמר לו ששם הם ישבו מתחילה על דעת שיהיו בית דין של שלשה,
אבל כאן שישבו על דעת לדון בשנים דינם דין.

רשב"ג או' דין בג' פשרה בב' ויפה והקשה לו רבא ממה ששנינו בתוספתא, רבן
כח פשרה מכח הדין שמעון בן גמליאל אומר הדין בשלשה ופשרה
בשנים. ויפה כח פשרה מכח הדין ששנים שדנו בעלי דינין יכולין לחזור בהן,

82 שכל שרוצה לשאל הולך אל משה, אף על גב שהמחנה הוא שלש פרסאות ובאו למשה רבותא דמשה שאני.
מחנה ישראל ג' פרסאות ויחננו על הירדן מבית הישימות עד אבל השטים ואמר רב"ח לדידי חזי לי ההוא אתרא,
והוה תלתא פרסי. רש"י.

83 תוס' כתבו שמה שא' בפרק הדר שרב חסדא לא הורה כל שני רב הונא הוא בפניו ממש. אבל קשה ממה שא'
שם שדרב המנונא לא הורה בחרתא דארגיז בשני דרב הונא שהיה תלמידו. וכאן משמע שחוק' לג' פרסאות יכול
להורות. ודוחק לומר דחרתא דארגיז היה תוך ג' פרסאות. ועוד שא' שם בפניו אסור וחייב מיתה ושלא בפניו אסור
ואין חייב מיתה, ומשמע מתוך הסוגיא שתוך שלש פרסאות הוא כמו בפניו, וחוק' של ג' שלא בפניו. ונראה ששם
מדובר בלא נטל רשות מרבו. תוס'.

84 רש"י מפרש מדוע הביאו כאן את המעשה באותו כהן שהיה בביה"ק? ומפ' רש"י שבא להשמיע שאע"ג שר"ח
היה תלמידו של רבי והיה במקומו של רבי לא חלק לו כבוד לרבי מלהפריש אדם זה מן האיסור, שלענן אפרושי
מאיסורא אין כאן מורה הלכה לפני רבו. ובירושלמי במסכת שביעית במעשה באותו שע' בביה"ק לא גורסים
ר"ח אלא רבי. ורבי ראה בעכו שני דברים, שמי ביצים אין מכשירין, ומעשה זה. ולא גורסים שהיה עומד בבית
הקברות אלא בעכו, שיש בה ארץ ישראל ויש בה ארץ העמים. וראה שאותם העומדים בגבול א"י היו מגבלין
עיסותיהן בטומאה, ותמה. עד שאמרו לו תלמיד אחד בא לכאן כו', וחזר וראה אותו כהן עומד בקצת העיר שחוק'
לגבול ארץ ישראל, ואמר לו והרי זה ארץ העמים שגזרו עליה טומאה כבית הקברות, וכו', ולכך המעשים הללו
נשנו זה אצל זה. רש"י.

85 גורסים רבי חזייה ולא רבי חייה ולעיל גרסו ואינהו סבור מי שלק בצים קאמר. תוס'.

86 תוס' כתבו שנקט שנים משום שאפילו שנים הם ב"ד חצוף, אבל ה"ה שאחד דינו דין, ממה שהקשו בסמוך לר'
אבהו מדן הדין ולשמואל קשה. ועוד יש לדקדק ממה ששנינו בברייתא וחכמים אומרים פשרה ביחיד, ורצו לפ'
את טעמם משום שמקשים פשרה לדין. תוס'.

ושנים שעשו פשרה אין בעלי דינין יכולין לחזור בהן. ואם תאמר שחכמים חולקים על רבן שמעון בן גמליאל, הרי רבי אבהו אמר, שנים שדנו לדברי הכל אין דיניהם דין⁸⁷? אמר לו, האם אתה שואל מגברא על גברא!, רבי אבהו סבר ששנים שדנו אין דיניהם דין לדברי הכל. ושמואל סבר שחכמים חולקים על רבן שמעון בן גמליאל וסוברים ששנים שדנו דיניהם דין.

---

87 תוס' הקשו לפי מה שפירש רש"י בדף ג' שמי שדורש "בצדק תשפוט" להכשיר אחד אין לו עירוב פרשיות מה אמרו וכו' ת?; הרי ודאי מי שאין לו עירוב פרשיות חולק ומה ר' אבהו אמר שנים שדנו לדברי הכל אין דיניהם דין אין זה ד"ה. על כן נראה כמו שתוס' פירשו שם שהדרשה של "בצדק תשפוט" היא אפ' למי שיש לו עירוב פרשיות. ושמואל ורבי אבהו נחלקו למי שיש לו עירוב פרשיות. ומה שר' אבהו א' הוא כך, לדברי כל מי שיש לו עירוב פרשיות שנים שדנו אין דיניהם דין. או כמו שפירשו לעיל (דף ב:): שאפ' למי שאין לו ר' אבהו סבר ששנים שדנו אין דיניהם דין ממשפט אחד, והברייתא דלעיל שא' שאם היה מומחה לרבים דן אפילו יחידי סברה שאין דיניהם דין כמ שפירשו לעיל (דף ה.). תוס'.

